

„Primorski list“

izhaja vsaki 1., 10., in 20., dan v mesecu. Cena za celo leto 1 gl. 50 n., za pol leta 75 n. Posamezne številke se dobivajo v tabakarnah: Nunske ulice in Šolske ulice po 4 nov.

PRIMORSKI LIST

Boučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja

Uredništvo in upravnništvo mu je v Gorici, Nunske ulice št. 10. — Nefrankovana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Upravnništvo sprejema oglase in naznanila po pogodbi.

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konsorcij „Primorskega lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Slovenski postni govori v Gorici.

Italijanski časniki poročajo o kranjskih postnih govorih jezuita P. Zampierija, ki je letošnji „quaresimalista“ v stolnici v Gorici. Slovenski časniki pa molče, ker nimajo poročati o slovenskem „quaresimalistu“ v Gorici niti v Trstu in sploh nikjer ne na Primorskem.

Da naši posvetni časnikarji o tej zadevi niso še nobenkrat nič govorili, je bilo prav in modro.

Saj dobro vemo, da bi se bil vsak tak korak mnogokje smatral le za politično agitacijo v cerkvi.

Prav prijetna dolžnost je tedaj „Pr. l.“ da danes povzdigne svoj glas za to, da se za naprej ugotovi tako nujni potrebi slovenskega meščanstva v Gorici.

Da je nujno, da se uvede tudi posebni slovenski postni govori v Gorici, ne more nikdo tajiti.

Tajiti ne more ni vladajoča stranka italijanska, v katere očeh ni le samo slovensko meščanstvo „razkolno“, ampak celo slovenska duhovščina bolj v Petrogradu nego v Rimu. Če hoče biti ta gospoda dosledna, bo sama očitno priznala, da je slovenskemu meščanstvu v mestu najnujnejše treba posebnih postnih govorov.

Tajiti pa tudi ne morejo ital. katoliške stranke, ki naše razumnštvo mečajo v isti koš kakor židovske goriške framasone. Če ostanejo tudi le-te dosledne, bodo rade prihrdile, da se nikakor ne more tirjati od modernega meščanstva bodi katere koli narodnosti in tudi od slovenskega ne, da bi zjutraj zgodaj n. pr. ob 5. uri vstajalo in hodilo k pridigam. In tako morajo delati v Gorici vsi oni slovenski razumniki, katerih pa ni malo, ki hočejo čuti besedo božjo v jeziku materinem! Vse slovenske pridige v Gorici so le — zjutraj, ob rani uri.

Kdor dalje pomisli, da h tem pridigam prikaže zlasti slovenski služniški svet in okoličanski ljudje, bo pritrtil, da pridigarji prav delajo, ako se v svojih govorih ozirajo posebno na prsto ljudstvo.

Take priproste pridige pa za moderno razumnštvo, bodi katerokoli, niso privlačne. Razumnikom treba govoriti upoštevaje njih posebne razmere, nazore, naobrazbo, in sploh moderno svetno naziranje torej drugače nego pa priproste mu ljudstvu.

Bistvo, resnica je in ostane ista, če se jo pridiga v Trenti ali pa v dvorni kapeli na Dunaju, ali oblika in navod morata biti različna!

Če pa to priznamo in še računamo s tem, da je dandanašnje razumnštvo na sploh versko jako mlačno in šibko, moramo potrditi, da je potrebno, če že ni mogoče skozi celo leto, pa vsaj v sv. postnem času dati priliko razumnikom podučiti se v verskih resnicah, odložiti predsodke zoper sv. vero, pregnati domo in oživiti si vero ter življenje po tej veri!

Toda, kaj pomaga samo tarnati, treba je delati! Vsa stvar niti za letošnji post se ni zamujena; saj so že večkrat se le sredi posta prišli n. pr. nemški pridigarji in so govorili za par sto goriških Nemcev po več dni ali po en teden! Ali bi se ne moglo kaj takega prirediti letos tudi za slovenske meščane n. pr. tja v sredpostnem času v cerkvi sv. Ignacija ali pa sv. Ivana?

Samo, če bo kaj dobre volje, pa bo naša misel postala dejanje!

Mi Slovenci smo v tem oziru toliko na boljšem od Nemcev, ker imamo v mestu par izvrstnih domačih govornikov in odlično izomikanih mož, katerih eden ali drugi bo prav gotovo sprejel tako častno nalogo, če le vse potrebno ukrenejo zadevne oblasti.

S takimi postnimi obrambnimi govorji, bi se mogla združiti zlasti versko-socialna vprašanja. No, ko bi se to zgodilo in bi se ura za take govore določila n. pr. zvečer, da bi utegnili priti tudi slovenski uradniki in delavci, bi izvestno vsikdar bila polna tudi cerkev sv. Ignacija.

Toliko smo hoteli za danes opomniti. Upamo, da smo tako dali odduška željam in mnenju vsega slov. meščanstva v Gorici.

Povemo pa, da nas pri tem ni vodila narodnostna prenapetost, ampak duhovniška vnema za sveto stvar! —

Ali samo pri besedah in željah ne bomo ostali, ampak, če bo treba, tudi prosili bomo na pristojnem, dokler ne dosežemo, kar bi je židavnej morali imeti; posebnih postnih govorov za slov. razumnštvo v Gorici!!!

Prepričani smo, da to tudi dosežemo!

Narodno gospodarstvo.

Snujno zavarovalnice proti ognju.

V zadnji številki smo govorili o deželni zavarovalnici proti ognju. Tam misel prodrla je že v ljudstvo, ki v zasebnih razgovorih vedno odločneje izraža zahtevo po ustanovitvi takega zavoda. Ljudstvo namreč uvideva potrebo in korist deželne zavarovalnice proti ogenju. Dolžnost je vsakega ljudskega prijatelja, da je podpira v tem stremljenju.

Ustanovitvi zavarovalnic v prvi vrsti nasprotujejo židovski in liberalni kapitalisti. Njih nasprotovanje je umevno. V njihovih rokah so razne zavarovalnice, ki jim leto za letom donajajo mastne dobičke. 17 zavarovalnic proti požaru so l. 1896 samih premij prejele 45.644.500 gld., za škode vsled požarov pa so prizadetim strankam v istem letu izplačale le 14.695.500 gld., torej niti tretjine tega, kar so prejele.

V natančnejše pojasnilo hočemo pojasniti dohodke in stroške zavarovalnice „Assicurazioni Generali“ v Trstu. Zavarovalnica je imela l. 1896 nič manj nego 2 1/2 milijona čistega dobička. Proti požaru zavarovani so l. 1896 plačali 8.307.914 gld. Zavarovalnica pa je v tem letu za škode izplačala le 2.823.192 gld. Zato so pa razni agentje prejeli 722.710 gld. in uradniki 1.285.558 gld., akcionarji pa 865.000 gld.

Vse te svote je znosilo banki ubogo ljudstvo, ki pa je le mali del prejelo nazaj. Večji del so razdelili akcionarji, upravni svetniki in vodje zavarovalnice.

Te številke jasno pričajo, zakaj zastopniki in deležniki zasebnih zavarovalnic toli nasprotujejo prisilnim deželnim zavarovalnicam. Saj bi deželne zavarovalnice zamašile vir, iz katerega se dosejajo ogromno premoženje steka v žepu kapitalistov. In kar je najzlastnejše, gre denar za zavarovanje ne samo iz dežele, marveč pogosto celo čez državno mejo.

Zato mora biti naša skrb, da ta denar ohranimo v državi, posebno pa v domači deželi. Denar, ki je šel iz dežele, ne vrne se več. Ker se pa deželna zavarovalnica še ne boče tako hitro osnovala, mora si ljudstvo samo pomagati. Da tisočaki, ki sedaj romajo v nenasične žepu kapitalistov, ostanejo v deželi, snujmo sami male občinske zavarovalnice. Ko bi občine zasnovali take zavarovalnice, bi s dohodki lahko nadomestile zdanje občinske doklade. Občinske zavarovalnice, ki so jih občinarji medseboj osnovali, so se po raznih deželah že prav dobro sponesle. Posamezni člani donajajo mnogo manj, kakor pa so poprej plačevali zavarovalnici.

Tako je v dolini reke Mürz na Štajerskem več krajev sklenilo medsebojno zavarovanje proti požaru. Vsaki član šele po nesreči plača gotovo svoto, ki jo odbor določi, člani, katerega je nesreča zadela. Ta prostovoljna zavarovalnica prav dobro uspeva. V župniji Schaeffern na Štajerskem že več let deluje zavarovalnica proti požaru, katere pravila je potrdilo graško namestništvo. Ker so hiše zelo raztrešene, ne more več poslopj h kratki pogoreti. Par sto gospodarjev pa prav lahko pomaga ponesrečenemu tovarišu. V pričetku so člani zavarovalnice zložili 1000 gld., katere ima v oskrbi zanesljiv občan. Upravnih stroškov ni torej nobenih. Ako se pripeti kaka nesreča, se škoda ponesrečenemu izplača. Člani zavarovalnice pa zopet dopolnijo svoto 1000 gld., katera obrestonosno naložena zopet narašča do nove nesreče. Poleg denarne odškodnine pa člani ponesrečenemu pripomorejo s lesom, slamo, žitom itd. Oziroma na obsežnost in trdnost zidanja so zavarovanci razdeljeni v tri plačilne razrede. Društvo zboruje 25. januarja vsakega leta. Leta in leta člani ne plačajo ničesar. Ako pa se prigodi nesreča, doplačajo zelo malo, ker je v tem času glavniča narasla.

Gospodarji so torej zavarovani pred škodo, vsakemu ponesrečenemu se škoda povrne, in to veliko natančnejše kakor pri zavarovalnicah, ki vsaki ožgan tram odračunijo odškodnini. Pomagajo si medsebojno, denar se ohrani in občini, ne pa da bi s trdo prisluženim denarjem redili razne zasebne zavarovalnice.

Po njih zgledu slovenski gospodarji! snujte občinske zavarovalnice proti požaru, dokler ne dosežemo deželne zava-

5

LISTEK

Moja doba in podoba.

Spisal Andrej Marušič.

(Dalje.)

Na svetu je že tako, da ni je vrtnice brez trnja. O prvih veselih počitnicah bi bil za malo izgubil očeta. — Jedel je enkrat zvečer neprečeno juho in mu je ostala v grlu koščica, ktere ni mogel spraviti ne naprej, ne nazaj. Prihajala mu je omedlevica za omedlevico; prevideli so ga; še le z zdravniško pomočjo čez dolgo časa se je koščice rešil; smuknila mu je doli.

V II. razredu sem napredoval, kakor v elementarji; konec leta sem dobil nemško knjigo za darilo. V tem razredu smo imeli že katekizem, pa kakšen? nemško-italijansk! Za Lahe ni bil napačen ta dvojni tekst; tudi jez sem gledal večkrat ital. besede. Moj nepozabni katehet v Kocčeviji je bil ranjki kanonik-dekan prvostolnega kapitola goriškega, prečastiti Monsignor Franc Ksav. Mercina, Ipavec z Goč, ki je bil takrat kapelan pri sv. Ignaciji na Travniku, pozneje katehet na c. k. normalki in potem dekan v St. Petru. Umril je l. 1897, 24. junija; pokopan je na Gočah; rodil se je bil l. 1809, 3. nov. (Ko sem se bil enkrat v II. razr.) enomalo posmehljaj, rekel mi je s prirojenim mu milim glasom, pa vendar resno: „Auch du fängst an? auch du? Hujše kazni si ne morem misliti, ko je bil za me — občutljivega dečka — ta katehetov opomin. V poznejih letih sem se včasih z blagim gospodom prelatom čarad omenjenega šolskega dogodka rad pošalil. —

L. 1838 sem prestopil v III. (sedanji IV.) razred c. kr. normalke. Razdeljen je bil v dve paralelki. V I. razdelek so šli učenci od A do M, v II. pa učenci od N do Z; jez sem bil torej v I. razdelku. Moj učitelj je bil resnobni, častljivi gospod Ivan Lusnik iz Volč, bivši učitelj v Ipavi. Naša šolska soba je bila predzadnja na severnem koncu pritličnega hodnika v Werdenbergovem poslopju v „šolski“ ulici.

Šolsko leto se je začinjalo vselej 3. nov. s posebno slovesno mašo pri sv. Ignaciji, skupno za vse deške šole. Pel je mašo vsako leto viši šolski nadzornik. — Ali mene 3. novembra ni bilo pri maši!

Bila je sabota, dež se je ulival, kakor iz veder. Pripravljen sem bil iti v mesto, imel sem novo obleko, ali o dotični uri ni bilo mogoče iti spod strehe. Doma smo bili samo stric, jez, 8 1/2 letna sestra Nut'ka (Ana-Franciška) in 13-leten začasen hlapec iz St. Petra, ki je bil še le par dni pri hiši. Oče in mati sta bila šla že zjutraj v Gorico. — Stric je nekaj delal v skednju, jez sem bil zdaj tu, zdaj tam in milo gledal nebó. Ko pridem v skedenj, reče mi stric: „Pejdi, pejdi se šore“. Bil je namreč v kleti kup kapusnih štorov, ki smo jih vsakdan na drobno sekali za vole. Jez sem se izgovoril: „Ja, sej se ves umažem“ (bilo je namreč veliko štorov gnjilih). „Naj hra puj hlapec“ — veli stric. Pokličeva ga on in jez; prav rad in hitro je tekel in nekaj časa svoje delo opravljal, kar zagleda v „kamerki“ (med kletjo in kuhinjo) pušo, ter se začne z njo igrati — kakor je pozneje sam pravil.

... Stric in jez zaslifšva nenadoma bliženj strel; psa — sosodov in naš — začneta lajati; stric, ki je bil lovec, skoči iz skednja, jez za njim; duh po smodniku se razlega po dvorišču, mislila sva oba, da je kdo ustrelil na vrabca. Stric gre za duhom, in pride pred „lišna“ vrata, zaprta le zaradi kokiši za nizko lesico, na kateri se je sušilo nekaj perila. Pogledavši čez vrata, vidi blizu njih, naslonjeno na omaro, kakor da bi spala, sestro Nut'ko s preslico v nedrih; bila je blede; kliče jo — zastoj; vleče jo proti vederniku, da bi jo močil, misleč, da je omedlela, ali, ko se ozre nazaj, zapazi, da teče kri od nje! Uganjka je bila na grozen način rešena! Na strašno vpitje, pritečem jez. „Nut'ka je mrtva! Nut'ka je mrtva!“ — ponavlja stric z ihtečim glasom — „Teči v Prstavo: naj hra (k)do v Horicu iskat noču in mater“. Britko jokaje hitim v Prstavo. Prvi, na katerega sem brž pred našo lesno zadel, bil je sosod župau, moj boter; povem mu ob kratkem, kolikor sem mogel, in ga naprosim, da naj gre ukazati zvoniti. V Gorico je šel materin brat. — Puša, s katero se je nesrečni hlapček igral, bila je nabita (zaradi kake ponočne nevarnosti, ker je hiša samotna). Je-li on to poznal, ali ne, kdo more vedeti? Pozneje so ga ugovili in zaprli, ali, ker ni imel še 14 let, in mu niso mogli hudobnega namena dokazati, niso ga kaznovali. Strašno je, kar sem do tu povedal, nič manj grozni pa tudi prizori, ko sta prišla oče in mati domú. Srce se mi vpira in ne morem dalje o tem pisati. — Drugi dan, v nedeljo, je prišla iz mesta komisija; truplo so odprli ter našli pet šiber v srcu. „Se strela ni slišala“, je rekel zdravnik. — Pogreb tisti dan dan (4. nov.) popoldne je bil velikansk. Saj je bila čez svojo starost razvita, razumna in pridna deklica povsod znana in priljubljena; bila je mlada gospodinja pri naši hiši.

Pregovor pravi, da nesreča ne pride nikdar sama. Tako je bilo tudi pri nas.

Med tem ko se je godilo, kar sem pred popisal, sedela je v kotu za ognjiščem dve leti in 8 mesecev stara sestra Žez'ka (Terezija Lucija). Strel, hrup, jok je tako uplival nanjo, da jo je čez 8 dni stresla huda, 12 ur trajajoča božjast, ki je do njene smrti (8. jul. 1893) ni več zapustila. Božjasti so se pridružile še druge bolezni.

V teh takih žalostnih okoliščinah, katerih se še tako živo spominjam, kakor dogodkov večerajšnjega dne, šel sem 5. novembra v šolo. Učitelj in učenci so že vedeli, zakaj me ni bilo peprej. — V tretjem normalnem razredu mi ni šlo vse tako lahko in gladko, kakor v mestni šoli, bil sem pa vendar med boljimi učenci. Nemški jezik sem razumeval in govoril čedalje gladkeje. Slučajno sem si v tem razredu zapomnil tudi nemško besedo „Masern“. Imel sem namreč tisto leto navadno otroško bolezen, in, ko sem se šel v šoli opravičiti, nisem znal po nemški povedati, kaj sem imel, rekel sem „plöhe“. Na to je učitelj na glas čeli šoli povedal: „Man sagt auf deutsch „Masern“. — Nemško slovnico smo se učili teoretično samo v III normalk. razredu, potlej skoz ves gimnazij ne več. — Prav praktičen predmet v tem razr. je bilo „Lateinlesen“. Ko smo prišli drugo leto na gimnazij, znali smo že gladko latinski brati.

(Dalje prihodnjic.)

royalnice. Kar se je obneslo drugodi, sponeslo se bode tudi pri nas. Samo en zgleđ. V Solkanu plačujejo zavarovalnici samo „Assicurazioni Generali“ blizu 1600 gld. zavarovalnine na leto, poleg teh so nekateri zavarovalnici še pri drugih zavarovalnicah. Lani sta pogoreli dve poslopji, za kateri je banka izplačala okolo 600 gld. Poprej pa že 7 let ni bilo ognja. V sedmih letih je banka spravila 11.200 gld. izplačala pa le 600 gld., ostane j torej čistega 10.600 gld. Evo koliko denarja gre v eni sami občini iz dežele. Zakaj ne bi ta denar občinske zavarovalnice ohranile v občini, oziroma lajšale že tako neznosno breme kmetovalcu. Združujmo ljudstvo v zadrugah, da je prešine duh vzajemnosti. Ko se ta duh ojači, pričelo se bode i v tem oziru krepkeje gibanje, dokler ne dosežemo dež. zavarovalnice proti požaru.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Državni zbor bo sklican v prvi polovici t. m. Nemško nacionalni listi agitujejo za skrajno obstrukcijo. Razsanjanje se bode toraj z nova pričelo. Zastopniki večine se pred otvoritvijo drž. zbora snidejo na Dunaju, da se pogovore o nadaljnjem postopanju. Vse kaže, da državni zbor zopet ne pride do resnega dela — potem nas čakajo nove volitve.

Deželni zbori v kratkem končajo zasedanja.

Istrskega dež. zbora italijanska večina je te dni dobila krepko pljusko, kakor jo je zaslužila. Vlado zastopnik je prebral cesarjevo pismo, s katerim se sklep večine, da je italijansčina jedini razpravni jezik zbornice, razveljavi kakor nezakonit in temeljnim zakonom nasprotujoč. Slovanski poslanci so se takoj vrnili v puljsko zbornico, kjer jih je galerija sprejela s običajnim zasramovanjem.

V kranjskem dež. zboru sta se ostro spoprijela posl. Kalan in deželni predsednik radi prepovedi igre „Nemški ne znajo.“ Ob tej priliki je posl. grof. Barbo na prav pobalinski način žalil posl. Kalana. S dež. predsednikom se je stvar poravnala. Afero Kalan — Barbo pa poravna za to izvoljeni odbor. — V slavnostni seji se je vsprejela adresa na cesarja povodom 50 letnice.

V štajerskem dež. zboru so nemški poslanci sprejeli zakon, da v okrajne zastope volijo v veleposestvu vsi meščani in tržani, ki plačujejo hišnega davka na leto 60. gld. Ta zakon je naperjen proti Slovincem, katerim bi radi vzel nekatere okrajne zastope. Proti je govorilo 5 slovenskih poslancev.

Koroški dež. zbor je odklonil vladno predlogo, naj se krščanski nauk upelje tudi na realkah. Koroška realka bode toraj jedina brez veronauka. Nižjeavstrijski dež. zbor je namreč sklenil vpeljati krščanski nauk v realke.

Tržaški slovenski poslanci so poslali prošnjo do vlade, naj v Ljubljani ustanovi slovensko vsenčilišče. —

LISTEK

Častitemu gospodu Francu Lužniku na grob.

„Memento homo quia pulvis es, et in pulverem reverteris“, kliče sv. cerkev svojim vernim pepelnico sredo. Pa že dan popred okusiti je morala naša župnija grenkobo teh besed: Med tem ko so drugi plaval v veselju, topili smo se mi v žalosti in bridkosti, ter privali grenke solze. Kaj se je pa zgodilo? Izgubili smo skrbnega očeta — umrl nam je č. g. župnik — France Lužnik.

Rodil se je rajnik, sin premožnih starišev v Volčah dne 27. jan. 1847 l. Šolal se je v Gorici, stopil po končanej gimnaziji v goriško bogoslovje ter bil 6 sept. 1871 l. posvečen v mašnika. Služboval je najprej kot kapelan pri sv. Luciji na Mostu; od tam je šel za kurata v Roče in iz Roč došel je za župnika med nas v Volče, v svojo rojstno vas.

Povsod kjer je bil, bil je vzoren duhovnik, delal je neumorno za božjo čast in dušni blagor svojih podložnikov. Krasila ga je pobožnost in mirnost in prijaznost do vseh, naj si bodo bogati ali ubogi. Tako je bil vsem priljubljen.

V prejšnjih letih bil je bolj živahen in tudi bolj zdrav. Pozneje pa, ko se je preselil k nam, opazili so vsi, ki so ga poznali, da se ga je lotila neka resnost in melanholija! Že dolgo let hohelal je za želodčno boleznijo, ki mu je tudi pretrgala nit življenja v najboljši starosti.

Mirno življenje in brezsolčno sta-

Vnanje države.

Zloglasni pisatelj Zola je bil radi sramotjenja francoske armade obsojen na jedno leto zapora in 3000 frankov denarne kazni. V židovskem taboru je nastal radi tega nepopisen krik. Tudi Narodovim urednikom je obsodba Zola užalostila srce.

V Algiru so je ljudstvo vzdignilo proti judom. Židovski kapitalisti imajo tudi v Algiru vsa bolja podjetja v oblasti ter zatirajo nežidovske prebivalce. Vlada pa jim gre na roko. V sled tega so francoski poslanci hudo prijeli francosko vlado. Žid je povsodi le žid.

Grškega kralja Jurija so napadli. Vendar ni bil ranjen. Zločinca še niso zasledili.

Dopisi.

Iz Čepovana. — Shod kat. polit. čitalnice. — Dne 13. t. m. imela je naša čitalnica društveni shod, h kateremu sta prišla naša častna občana in deželna poslanca gg. Berbuč in Grča. Dasi so se smeli shoda udeležiti le društveniki in povabljeni, bilo je vendar toliko udeležencev, da so morali mnogoteri zunaj ostati. K shodu so prišli tudi bližnji duhovniki, učitelji, pa tudi nekateri župani iz naše okolice, tako, da je bil res veličasten shod. Gotovo bi bilo udeležencev še veliko večje število, da bi se bilo po časnikih ropotalo, a tega nismo hoteli.

Shodu je predsedoval društveni predsednik, domači č. g. župnik. Ko je predsednik shod otvoril ter pozdravil gospoda poslance in druge navzoče, dal je besedo g. poslanec Iv. Berbuč. Govoril je o političnem položaju v naši deželi. In kako govori! Naše ljudstvo je kar strmeče poslušalo. Govoril je o tistem nesrečnem deželnem vozu, ki je že lani začel pešati, a letos se je porušil popolnoma. Povedal nam je, da italijanski poslanci so izdali manifest na svoje volilce, v katerem krivijo slovenske poslance radi influence deželnega zbora in da so hoteli italijanski poslanci „slavni manifest“ posloveniti in ga poslati po slovenskih občinah (klicij vmes: „le naj ga pošlejo, dober bo za pust“). Razjasnil je g. poslanec našemu ljudstvu marsikaj o deželnih jeziki, trgovinski zbornici, o slovenski šoli v Gorici in o italijanski v Podgori. Govor g. poslanca Berbuča napravil je velikanski vtis na poslušalce. Le ena misel je nekaterike prešinjala: ako bi mogli mi še tretjega poslanca poslati v državno zbornico, bil bi jedini g. poslanec Berbuč tovariš Dr. Gregorčiču in grafu Alfredu Coronini.

Drugi govornik bil je g. poslanec Grča, bivši mnogoletni tukajšnji župnik. G. Grča je kakor vstvarjen za razpravljenje gospodarskih vprašanj. Govoril je g. Grča v prvi vrsti o osnovi zavarovalnice za govejo živino in potem o novem dohodninskem davku. Davek, nevhvaležna beseda! Vendar g. poslanec je znal omiliti ta izraz in bilo ga je prav lepo poslušati. Za zavarovalnico goveje živine je ljudstvo le bolj navduševal, ker se je zavarovalnica že prej osnovala in je osno-

novanje, ki ne vstreza — kakor še marsikje ne — zdravstvenim pravilom, jemala sta mu polagoma moči. Vendar pri vsej svojej boleznini ni odnehal od napornega dela v svojem poklicu, dokler ni premagala šibkost in onemoglost krepke volje, ter ga položila dan sv. Janeza ev. na posteljo. Legel je, in zdravniki niso imeli veliko upanja, da bi okrevl, dasi mu niso hoteli greniti zadnjih ur s prerokovanjem bližnje smrti. Tako je sam upal im mi ž njim, da se mu zboljša, ko se povrnejo gorkejši dnevi. Zato nas je tem bolj iznenadila in presunila strašna vest, da je Bog poklical ga k sebi dne 20. febr. tl.

Pogreb dne 22. febr. tl. je bil sijajen. Udeležilo se ga je mnogo duhovnikov, in gotovo dve tretjini ljudstva. Kako je bil rajnik pri vseh priljubljen pričale so obilne solze in vzdihli, ko je stopil veleč. g. Jos. Kragelj, tominski dekan, na prižnico in v priprostih, pa radi tega tem bolj ginljivih in prisrčnih besedah nam razložil duhovno oporoko rajnega g. župnika. Ni bilo očesa suhega med njegovim govorom, in velikokrat se je slisal komaj njegov glas iz med glasnega ihtenja. Veliko smo izgubili z rajnikom g. župnikom in še-le sedaj, ko ga ni več med nami, vemo cenitipo vsem njegove vrline. Zato pa ne moremo drugače izkazati mu svoje hvaležnosti, kakor da zanj molimo N. v. m. p.

Preč. g. dekanu in vsem drugim č. gg. ki so nam pomagali, da smo rajnega dostojno izročili materi zemlji izrekamo tukaj javno zahvalo.

Volčan.

valni odbor že voljen. Izprožila se je tudi misel o občinskih ali vsaj deželnih zavarovalnicah zoper ogenj. Privatni kapitalisti izkoriščujejo naše žulje. Ako bi bile zavarovalnice občinske, ostal bi dobiček občini za njene potrebe in odpadle bi občinske doklade, ako bi bile zavarovalnice deželne, odpadle bi potem deželne doklade. G. poslanec Grča priporočal je to misel med ljudstvom razširjvati, da se bodo mogli gg. poslanci na ljudstvo sklicovati, ako pride vprašanje na dnevni red.

Vsprejela se je tudi resolucija, da naj se tukajšno županstvo naprosi delati na to, da se vpeljejo v Čepovano nekateri letni živinski semnji. Res ravno Čepovanje kakor vstvarjen za take semnje. Koliko živine gre čez leto skozi našo občino! Stroški in trud bi bili prodajalcem prihranjeni, ako bi pri nas živino prodali. Ne bi bilo treba Goričanom se vklanjati in nositi naše groše iredentovski blagajnici.

Ko se ni nihče več oglasil k besedi, vstal je g. Anton Bratuž, naš vrli podžupan in v imenu vseh navzočih in občine izrekel gg. poslancema zahvalo, da sta se potrudila sredi zime v naše gore, izrekel tudi v imenu vsih popolnoma zupanje navzočima gg. poslancema, kakor tudi sploh vsem slovenskim deželnim poslancem.

Po shodu bil je skupni banket v gostilni g. župana. Bili smo veseli, da imamo v svoji sredini moža, ki sta na kmetih se porodila, vedno ljubila kmetijski stan in sta v deželnem zboru zastopnika kmečkih občin. — Sploh dan bil je krasen in ostane nam nepozabljiv.

Iz Volč. — Prejeli smo iz Volč 2 dopisa o obč. volitvah. Ne priobčujemo radi takih dopisov, ker je najboljše, da se take reči poravnajo doma. Vendar priobčimo dopis, na izrečno željo dopisnika. Vemo pa tudi, da je odločno nasprotna vsa občina strančici — ako se sploh more tako imenovati tistih par oseb, katere love volilce — za se. — Tako se „delajo“, volilne borbe tudi v mirnih občinah. — Iz ene, spoznajte vse. —

V predzadnji št. „P. L.“ skušal je nekdaj v kratkih besedah razložiti naš volilni boj in pojasniti naše razmere. Govoril je vsem iz srca, vendar se vse premalo. Naj tedaj jaz dodam še nekoliko, da se mogoče marsikateremu odprejo oči. Stranka, katerej smo pred 3 leti deloma izvilni oblast iz rok, hoče zopet splavati na površje in neomejeno „paševati“. Toda vsi trezno misleči možje so se postavili po robu. Vsem je namreč v žalostnem spominu, kako je ta propadla stranka svoje dni gospodarila in prigospodarila lepo, bogato občino na rob gospodarstvenega propada, pokazala se je popolnoma nezmožno občinskega vodstva. Občina je propadala in propadala in nazadnje sodnijskim potom morala povedati, da ne mora biti molzna krava posameznim osebam. Kdo naj zaupa straniki, katere vsak hoče biti — župan, tudi proti volji in želji ljudstva. Se ve s tako stranko ne more biti duhovščina, katera je gotovo poklicana, da sodeluje v pravi blagor — občine da deluje za ljudstvo vedno in povsod. Se ve zato po njej z pristno židovsko liberalnim, že okrahanim orožjem: „F... ostani v spnici, v cerkvi i. t. d.“ si mislijo; ne vedo pa, da so si izbrali pri nas jako nesrečno orodje in morajo odpreti ravno s tem vsakemu oči — in s prstom pokazati, kje je resnica.

Ne mislijo, da si s tem podkopljejo tla in — obsodijo sami sebe. — Gotovo je najlepše dejstvo propadlosti stranke, da morajo sami trebiti iz svoje srede svoje voditelje, moče radi katerih se bije volilni boj. Duša, kaj hočeš še več.

Podgane zapuščajo razpadajočo in ne cele, zdrave ladije. — Značilno je, da njih slavni agitatorji vsakemu veliko obljublajo, celo starešinsko stolico — a ptičke se pozna po perju — in nekega takega agitatorja so možje v neki vasi žalostno — smešno izplačali.

Zanašamo se pa na moštvo naših mož, kateri bodo šli nesebično v boj proti umazani sebičnosti, saj, ako bite ne bilo, morali bi vsi stati bok od boku za sveto — pravico.

Tedaj možje pogumno za blagor, lepe naše občine, v boj za pravico, in zmaga — sijajna zmaga je naša, katera prinese lepo bodočnost.

Iz Vrtojbe, 16. febr. t. l. Iz naše prijazne vasi nam je vedno poročati kaj zanimivega.

Zadnjič smo brali v „Delavskem prijatelju“ popis sv. misijona, ki se je povsem dostojno v tuk. cerkvah od 28. januv. do 6. februarja t. l. Danes mi je pa prijetna dolžnost poročati bravcem

„Prim. lista“ o ustanovitvi začasnega odbora za zavarovanje goveje živine.

Na poziv skrbnega našega županstva, zbralo se je bilo preteklo nedeljo pop. v šol. sobi natlačeno polno tukajšnih hišnih gospodarjev in posestnikov.

Raz obzre jim je bilo čitali zanimanje za to važno, prekoristno zadrugo.

Tuk. gospod nadučitelj J. Zorn je otvoril zborovanje s primernim nagovorom naglasujoč važnost zavarovalnice za govejo živino, za posamične osebe in za celo občino. Čitajoč posamične točke pravil, dajal je radovednim poslušalcem razna pojasnila.

Zborovanje je počastil tudi g. Fr. Knavs, kapelan šempeterski, katerega je povabilo naše županstvo, kot izborni izvežbanega strokovnjaka v tem pogledu. Udeleženci so radostno pozdravili imenovanega gospoda. Ta je pa kmalu dobil besedo ter na podlagi dobro utemeljenih razlogov predlagal zboru spremembo nekaterih točk v pravilih. Zborovalci so pritrtili: soglasno spremembi pravil ter na predlog g. nadučit. J. Z-a izvolili začasnim predsednikom zavarovalnice preč. gospoda Edv. Strekelja, tuk. vikarja, katerega so naprosili, naj bi izvolil vse potrebno ukreniti, da bi se tem prej potrdila društvena pravila.

Slednjič je č. g. Knavs še podučil navzoče, kako jim je urediti nove tiskane pole za prihodninski davek, da se ognje morebitnim kaznim. Omenil je tudi nadalje šempetersko posojilnico, katera, iz zbornu deluje ter v dokaz temu razdelil mej navzoče nekaj iztisov bilance.

Konečno je g. naduč. J. Z. zahvalil v imenu navzočih g. Knavs za razna pojasnila in hvalevredno zanimanje za splošno blagostanje tuk. občinstva. Navzoči posestniki so soglasno pritrjevali izbranim nadučiteljevim besedam ter izrazili č. g. kapelanu svoje zaupanje in priznanje s primerno ovacijo.

Ker je mrak legel na zemljo, so se razšli zborovalci želeč novej zavarovalnici najboljšega uspeha.

Iz Šempetra. Naše starešinstvo je imelo pretečen teden sejo. Kaj vse se je v njej obravnavalo in zavrnilo, ne vem; le samo to vem, da se je v tisti seji g. županu čestitalo k veselemu družinskemu dogodku, ker se je namreč starejši sin grof Rudolf zaročil z bogato grofico iz prastare katoliške, plemiške roduvine v pruski Šleziji Grof Rudolf Coronini je pridodan avstrijskemu poslanstvu v Berlinu. G. župan je bil ginjen do solz; čestitka se je brzojavila v Berlin, od koder je došel tudi odgovor! —

Dalje, smo imeli tri nedelje zapored nekatere domače podučne shode v bralnici „Sl. Zveze“. Mož se je vsakokrat zbralo prečejšno število. Prvikrat sta govorila predsednik pa tajnik „Sl. Zveze“: gg. J. Mervic, in kapelan Knavs — o novem osebno-dohodninskem davku; drugikrat sta razlagala gg. J. Mervic in nadučitelj Matija Lovrenčič razna gospodarstvena praktična vprašanja s posebnim ozirom na vino in sadjerejo; tretjo nedeljo pa je govoril kapelan Knavs o slobodnih in prisilnih zakonitih gospodarstvenih zadrugah.

Govoril je v smislu državnoborskih predlogov grofov Falkenhayna in gr. Ledeburja ter temeljem resolucij I. slov. kat. shoda.

Iz teh treh shodov smo spoznali, da je treba ljudstvo podučevati, ker je poduka zelo potrebno in da je pa še ljudstvo jako dovtetno za kršč. socialne nauke. Prihodnji tak shod za domače bode najbrže na dan sv. Jožefa. Krščansko gospodarski načrt pa je že tak, da ga treba le pokazati ljudstvu, in se ga oklene. Krščansko-gospodarska struja ima na Goriškem svojo bodočnost! — Le naprej!

Iz Mirna. Dragi „Pr. l.“! Danes sem Ti sporočil, kako veliko zmešnjavo so napravile pri nas občinske volitve. Vedi, da bomo zdaj že v tretje volili starešine. Obakrat doslej je zmagala stranka, ki se ne sramuje — duhovnika v svoji sredi. Obakrat pa so bile volitve ovržene, vsled nekkih formalnih nepostavnosti, katere je propadla stranka že naprej namenoma in premišljeno iskala in sama rada zakrivila, da bi nam zmagovalcem tako ložje nagajala in komisijo t. j. samo-sebe bila po nosu. Ali so „kunjstni“ naše nasprotne stranke voditelji, kaj ne? Če so pa dvakrat oni, ki so bili gospodarji v komisiji in oblastni re-ditelji obel volitev, tako nepostavno ravnali, da so potem vsled svojih lastnih neposravnosti „rekurirali“, hočejo sedaj, kakor se nam zatrjuje, delati tako, da se bomo morali prizvati pa — mi!

Sedaj t. j. tretje se bode volilo pod nadzorstvom vlade. Upamo, da bo enkrat konec takim zmedenostim! Za naprej pa

bomo vedeli že pred volitvijo skrbeti za to, da se bode ugodilo vsem postavnim zadevam glede na občinske volitve naj bi bila komisija taka ali taka. To dobro so nam namreč storili naši nasprotniki, da se je zdaj marsikdo pri nas potrudil in prebral ter poučil dotične zakone. Ker se pa nekateri kolovodje v starem starešinstvu tako čudno in zvito potezajo za starešinsko čast, smemo sklepati, da njim ni toliko za blagor občine, ampak za privaten blagor: bodi že častilakomnost, bodi „sport“ nagajanja cerkvi in njenim predstojnikom, bodi celo kak drugi „kšeft“! Zakaj, če bi bili nesebični, bi vendar ne bili kratili našim možem časti, katero so jim poklonili večina volilcev na občinskem sodišču! Saj tu se ne gre za celo večnost, ampak samo za tri leta. Če bodo slabo gospodarili, jim njih lastni zdajnji volilci odvzamejo posel, kateremu niso bili kos; če pa bodo dobro izpolnivali starešinske dolžnosti, v časih in večni blagor občine boste, kakor za blagor občine vneti možje, morali i nasprotniki hvaliti Boga, da nam je poslal take občinske možake!

Pustite tedaj, Vi svobodcljubi, naj naši poštene občinarji izbere možje po svoji krščanski vesti in najboljšem prepričanju! Ne hujskajte torej; pa pustite — mrtve v miru! — Na svidenje na volišču!

Kaj Novega po Slovenskem?

Na Kranjskem. Predsednikom dež. sednije v Ljubljani je imenovan g. Albert Levičnik. — V. St. Petru na Krasu je skočil neki Matej Meršnik med vožnjo iz vlaka in v par urah na to umrl. — V grajskoškem gozdu na Brdu je posekano drevo ubilo Jakoba Avbelj. — Gospodinjska šola v Ljubljani se otvori z mesecem marcem. — Vrhiško železnico prično graditi konec marca. — V Logatcu je pogorel hlev, poln sena in slame, posestniku Klobučarju. — Sv. misijon obhajajo v Olševku.

Na Stajerskem. Volitve v okrajno bolniško blagajno celisko je ustavilo namestništvo radi nepravilnosti. Nemci bi radiše nadalje gospodarili s blagajno. — Tatovi so vlomili v urad okrajnega glavarstva v Brežicah. Zlomili so vse mi-znice, vendar denarja niso našli. — Pri Sv. Egidiju pri Mariboru pogorela je hiša z gospodarskimi poslopji posestniku Jv. Nipiču. — Vlaka sta trčila v Ljubnem na Zg. Stajerskem. Jeden sprevodnik je mrtev, več ljudi ranjenih. — V Gradcu bodo škof zidali votivno cerkev v spomin 300 letnice protireformacije. — Cerkvenega tata so vjeli v St. Janžu na Peči.

Na Koroškem. „Kmeti List“, katterega izdajajo nemški nacionalci, da bi slepili slovenske kmete, se posebno zaganja v slovensko duhovščino. Krepko mu odgovarja „Mir“ ter ga razkrinkava od številke do številke. — Mil. g. prošt Vavtižar je bil vmeščen na prošitjo Doberlavas.

NOVICE.

Gorica.

Knezoškotom ljubljanskim je imenovan mil. g. dr. Anton Jeglič, pomožni škof v Sarajevu. Novoimenovani knezoškof je rojen v Begunjah na Kranjskem. Na mnoga leta!

Sprava na Kranjskem je po dolgem zavlačevanju vendar dosežena. Sprava sicer ni popolna, kajti stranki ustaneta kakor dosedaj. Ostaneta tudi oba deželnozborska kluba. Namesto dosedanje nemško-liberalne zveze nastopi pa slovensku koalicijo, ki bode složno postopala v narodnih vprašanjih. Dosežena je torej le neka polu-sprava. Da do zjedinitve ne pride, v tem nas je že od početka potrdil „Slov. Narod.“ Dokler ni edinosti v načelih, je vsaka prava sprava nemogoča. Veseljem pa beležimo, da se je doseglo vsaj porazumljenje v deželnem zboru, ter razbila sramotna zveza z Nemci. Kako to sporazumljenje med slovenskima kluboma peče Nemce, dokazujejo grofa Barbota nesramni napadi na posl. Kalana.

Odbor slov. Alojzijevišča je sklenil v seji dne 24. t. m., da se takoj sprejme še nekaj dijakov v zavod. Kdor želi vstopiti, prinesiti mora spričevalo zadnjega šolskega tečaja in priporočilo domačega dušnega pastirja.

Cecilijanskega društva zbor bo pol sv. mašo v četrtek, dne 3. marca ob 10¹/₄ v cerkvi sv. Ignacija. Peto se bo: Boegner. Missa angelica op. 11; In-troitus Loquebar, Graduale Delectisti, Offertorium Afferentur. Communio Confundantur Koral; Witt, Ave Maria in Tantum ergo. Predsedništvo vabi p. n. člane in sploh verno ljudstvo h sv. maši. Isti

dan se snideta oba odbora (slovenski in italijanski) h posvetovanju.

Predsedništvo.

Družba sv. Vincencija ima občni zbor v nedeljo, dne 6. marca ob 5 pop. v bogoslovnici. Dobrotniki ubožcev dobro došli! Poročilo o društvenem delovanju prihodnjem.

Socijalni odsek pol. društva „Sloga“ se je konstituiral ter pričel delovati. Naloga odseka je voditi in pospeševati gospodarsko organizacijo našega ljudstva, dajati navodila in svete pri-snovanju zadrug, prirejati gospodarske in socijalne shode. Odsek si je izvolil načelnikom g. Ivana Dermastia, kapelana v Solkanu, kateremu naj se pošiljajo vsa pisma, namenjena socijalnemu odseku.

Njim naj bi bilo vse dovoljeno. Ako Slovenec — tudi otrok — le govori slovenski, je to že žaljenje goriškega lahovstva. Ako pa policija prime dečaka, kateri izziva z laško trobojnico v mestnem vrtu, kakor je storila te dni, jim ni več prav — ker je to njih nadebudni sinček.

Kako dolgo še. Goriški listi vedno upijejo o izzivanjih v Gorici. Se pozdravljati se ne bomo smeli v Gorici po naše. Saj spominja to naše polasčene izdajice, da so oni s svojo materjo tudi tako govorili. Če bi mogli, bi nam še zrak zabranili.

Kolesarji pazite. Goriški magistrat je izdal zopet naredbo proti kolesarjem. Zato pozor, da ne bode nesreč! Ne drvite po mestnih ulicah!

Trda koža. Nekemu topničarskemu podčastniku se je splasil konj in drvil z vso silo po Kornju v mesto. Trdo se je držal v sedlu. A naenkrat tebeli mladi mož na tla. Ljudje so prihiteli na pomoč. Mladeneč pa je v začudenje vseh nepoškodovan ustal in sedel zopet na konja. Srečen!

Poboj. V delavnici Jožefa Trampuš v sem. ulicah sta se sprla dva delavca. Žalosten konec je bil, da je dobil Jožef Tan hudo rano na čelo nad desnim očesom in so ga morali usmiljeni bratje zašiti. Ljudje božji varujte se!

Hvaležnost. Neki ženini iz Stare gore so si naročili v zabavo goriške godce. Ti pa so napravili grožen zločin v obeh lahonskih zagrižencev. Čujte! Igrali so naš „Naprej“. Ne dajajte jim jesti! Lahko bi bila poroka še bolj srečna brez — mestne godbe.

Kako nas ljubi: goriški „menadov“, je zopet pokazal zadnje dni. Pri usmiljenkah v bolnišnici imajo hlapca — Slovence.

To so zavohali laški politični vo-huni. Seveda je takoj došel dekret z „meneštratu“, naj ga odpode iz službe. No, usmiljenke so hotele vedeti za kaj; rekle so, da one nimajo prav niti najmanjšega povoda k temu. Samo zaradi narodnosti, kakor se je tirjalo od njih, ga seveda niso mogle odsloviti, ker sicer — ne bile krščanske usmiljenke. Za-to pa bodo skušali gospoda na „meneštratu“ izpodriniti iz bolnišnice kršč. usmiljenke in poklicati fanatične infermiere, ki jim bodo šle na roko v tem in morda tudi v marsičem drugem!

Kaj se pravi ne slušati „meneštrata“ so v besedah že občutile č. sestre; občutili bodo pa zlasti nekateri okoliški kmetje, ki bodo morali odslej! hoditi po „lajbn“ v Stračice in ga še enkrat dražje plačevati. Zakaj odslej se bode moral ves „lajbn“ iz dotične bolnišnice pri rdeči hiši peljati najprej v depozit in potem še le v okolico! Kaj ne, ubogi meneštrat, ki rabi taka sredstva, da se mašuje nad ubogimi Slovenci! Živel „goriški lajbn“, to najnovejše italijansko kulturno sredstvo proti Slovincem!

Potres smo čutili po Goriškem v nedeljo dne 20. m. m. ob 5 uri 55 minut zjutraj. Potres je bil precej močan ter je preplašil mnogo ljudi. Spremljalo ga je ponekod podzemeljsko bučanje. Poslopja so se zdatno zazibala in posode so zvenketale. Potres je izviral iz Benečije, ker v Čedadu je bil zelo močan. Na Kranjskem so ga malo občutili.

Slov. bralnega podpor. društva zunanji udje v Solkanu zbrali so se minolo nedeljo, da se jim je razložil račun za preteklo leto. Napredek zunanjega bolniškega zaklada je jako lep. Po 15 mesecih, odkar se je zasnova Solkanska podružnica, znaša nje bolniški zalog 447 gl. 14 kr. Pač lep napredek. Želimo le, da bi tudi drugi okoliščanski delavci in obrtniki posnemali Solkance!

„Corriere“ in Solkanci. Najbrže mož, ki je privandral k nam s trebuchom za kruhom, toži v židovskemu „prijetelju“ Solkancev, da bi bilo dobro napraviti italijansko šolo v Solkanu. — Komu pa? Mednarodnim vrabcem. Solkanci odločno protestujemo, da si upa

nepoklicani privandranec govoriti v imenu Solkancev, češ da nam sline tečejo po tržaških letovčarjih. Ti so prihajali, ko njega ni bilo, in še prihajajo, ker Solkanci jih vedno sprejmejo kot dobre goste in jih kot mirne ljudi nikdar ne žalijo. Mi se radi letovčarjev nimamo pritoževati in tudi oni ne radi nas. Obsojamo pa nesramno obrekovanje, da so naši listi napravili Solkan „gnezdo norcev“.

Pogorel je senik g. Al. Fogarja v Pevmi. Škode je, kakor se sliši, do 5000 gl.

Iz Čepovana. Upam, da je že drugo pero opisalo veličastni shod naše katoliško politične čitalnice. Zato sporočam nekaj družega.

Naša čitalnica in pa tudi občinsko starašinstvo poslali sta začetkom tega meseca udanostno izjavo Dr. Gregorčiču, g. grofu Alfredu Coroniniju in sploh vsej državnozborni večini, za možato postopanje v državnem zboru proti nasprotnikom vere in naše Austrije.

Tudi se je osnovala v naši občini zavarovalnica za govejo živino. Ljudstvo je zelo navdušeno in čuti potrebo take zavarovalnice.

Pust je prešel, sneg tudi, če prinese pomlad kaj posebnega, bom že sporočil.

Trnovsko županstvo dovolilo je pustno nedeljo plesati vsakemu, kdor je hotel samo iz nasprotstva do svojih dušnih pastirjev. Plesali so na Trnovem, na Lokvah in celo na Laznem, kjer niti krème ni. Žalostno, a resnica.

V Anhovem so pretekli teden v pretepu mlademu možu pripravili trebuh. O ta nesrečni pust!

Žrtva plesa. Pustno nedeljo priredil je krčmar Mašera (Cmorč) na Livku navadno pustno veselico ali bolje rečeno razsajanje. Pri plesu je prišlo do pretepa, v katerem je bil 40 letni Ivan Perat tako ranjen, da so ga morali odnesti na dom. Pač žalostno.

Slučaj — ali kaj? Pustni pone-deljek pa je najel 76 letni Janez Faletič, krčmar na Ravnah pri Livku, ne glede na to, da je imel ženo na smertni postelji, škripača, da bi njega in pri njem zbrano mladino kratkočasil. Ko je veselje priklopelo do vrhunca, nenadoma obide nesrečnega starca slabost in kmalu na to izdihne svojo dušo. Ko plesalci in plesalke vidijo, da imajo merliča pred seboj, zapustili so hladnokervno kerčmo. Drugo jutro pa se je bliskoma raznesla novica po občini, da je 76 letni kerčmar z muziko vmerl. In potem še tožimo nad razposajeno mladino.

Občinsko starašinstvo v Šebre-ljah imenovalo je v svoji seji dne 17. februarja svojim častnim občanom visokorodnega gospoda grofa Miroslava Marenzija, tominskega glavarja, ker se je zadnji čas mnogo trudil za ustanovitev poste v tamošnji občini, kakor tudi za napravo izvrstnega vodotoka.

Isto starašinstvo zahvalilo se je desnič državnega zbora potom Dr. Gregorčiča, da so se poslanci desnice tako moško potegovali za prave koristi naše države.

Nesreča na železnici se je zgodila v Klosterneuburgu pri Dunaju. Mimo vozeči brzovlak zgrabil je preblizu tiru stoječega pravnika Jakoba Zajca. Ponesrečenec je bil, rodom iz Cirknega ter prav priden in vesten dijak. Bog se usmili njega duše!

Okrajna hranilnica in posojil-nica v Kobaridu naznanja, da se bo nje občni zbor dne 10. marca t. l. ob 2. popoldne pri g. Antonu Juretiču z dnevnim redom v smislu združnih pravil § 37. Načelstvo.

Martin Poveraj krojaški mojster in trgovec na Travniku št. 22 v Gorici naznanja slavnemu občinstvu, da pošlje ta teden svoja zastopnika na deželo z novimi vzorci za pomladanske obleke. Prosi cenjene rojake da mu ohranijo naročila. Svoji k svojim.

Za kelih „Alozijevišču“ so nadalje podarili: Gg. Štef. Peric (št. 84 v Dolu) 0.50, Ana Frundulič v Dolu 0.50 Terezija Peric (v Opatjeselu 42) 0.50; Fr. K. tretjerednica 2 gl., č. gg. Tomaž Rutar 1 gl., Jos. Grgolet 3 gl., Fr. Marinič 2 gl., Iv. Slavec 75 kr., Fr. Stepančič 2.50, Mark. Vales mesto venca na grob Andreja Brezavščeka 2 gl., Jož. Baic 10 gl., Nemanič 5 gl., Ian. Slokar 1 gl., N. N. 1 gl., g. Fr. Biski 1 gl., č. gg. Cigoj J. 2 gl., Miklavž Kocijanec 2 gl., Jos. Kragelj 2 gl., Val. Pipan 50 kr., Kristijan Stibilj 50 kr., Svota do zdaj 55 gl. 25 kr.

Za dobrotnike bom mašaval prve tri sv. maše in otroci bodo darovali sv. obhajilo. Dr. Jos. Pavlica.

Za Alojzijevišče so poslali (IV izkaz 1898): Preč. gg. S. Kos vikar v Opatjem selu svoj „ofer“ 22 gl., Gotard

Pavletič župnik 4 gl., Anton Hvalica 5 gl., Jož. Bajc knežji nadškofijski tajnik 20 gl., Andr. Mesar kurat 5 gl., Fr. Marinič, župnik 15 gl., prof. T. Čerin 5 gl., Slavno županstvo v Križu na Vipavskem za l. 1897: 10 gl., č. g. Kristjan Stibilj 2 gl. 44 kr., g. Matevž Fortunat, posestnik v Kozaršču 1 gl., Pri g. Hrastu na Ciginju v prijateljski družbi za nenapovedani račun 3 gl. Vsem dobrotnikom priskrena hvala!

Društvo „Solski dom.“ (XII. izkaz od 5. do 27. febr.) Kot ustanovniki s doneskom 100 gl. oglasili so se sledeči gospodje: Visokorodni gospod grof Coronini-Cronberg Karol, graščak v Kronbergu; Savle Peter, trgovec in posestnik v Čepovanu; goriška moška podružnica sv. Cirila in Metoda; „duhovnik v naših gorah“. G. I. Berbuč je prestopil iz vrste ustanovnikov v vrsto častnih udov.

Vplačali so: Visokorodni g. grof Coronini-Cronberg Karol graščak v Kronbergu, ustanovnik 100 gl.; Vales Marko, kurat v Branici, na račun ustanovnine še 25 gl.; Po upravnistvu „Soče“, izkazano v 6. št. l. 1898 28 gl. 50 kr.; v 9. št. 5 gl. 50 kr.; v 12. št. 31 gl.; Po shodu v Čepovanu pri večerni zabavi se je nabralo 16 gl.; Pri isti zabavi so zložili peveci 4 gl.; Smid Fran, kurat v Marinijem Celji 5 gl.; Ursi Marija v Kobaridu 2 gl.; Bevk Blazij, vikar v Zapotoku 1 gl.; Premrov Miroslav, notarski kand. v Gorici, za neko pričanje 10 kr.; Vetrh Vincenc, železniški uradnik v Bolcanu 1 gl.; Čermelj Andrej, trgovec v Gorici 2 gl.; Lukežič Jvan, dekan v Komnu 10 gl.; Župnik Grča v Šempasu poslal: Na svatbi g. Jož. Čubej-a in Terezije Batič pri Mihlu Batiču nabranih 8.70 gl., pri Čubej-u na Ajševici nabranih 4.10 gl., sam dodal za zlato Kujigo 1 gl., skup 13 gl. 80 kr.; Bratina Alojzij, kurat v Gabrijah 5 gl.; Goriška moška podružnica sv. Cirila in Metoda ustanovnik 100 gl.; I. Berbuč (lani plačal kot ustanovnik 50 gl.) sedaj še ostali znesek častne udnine 450 gl.; Kranjec Francišek, župnik v Šmarinah 5 gl.; Savle Peter, trgovec in posestnik v Čepovanu, lansko leto plačal kot dobrotnik 20 gl., sedaj še ostali znesek za ustanovnik 80 gl.; Križnič Anton v Kanalu 5 gl.; Kroupa Miroslav, kaplan v Komnu 1 gl.; Poljšak Alfonz, vikar pri S. Tomaži, na račun ustanovnine 5. obrok 10 gl.; Dr. Pavlica Andrej, stolni vikar v Gorici 1. gl.; Kopač Jernej, svečar v Gorici, na račun ustanovnine 2. obrok 10 gl.; Po upravnistvu „Soče“: „Soča“ št. 14. izdne 14. febr. 1898: Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda za Ajdovščino in okolico 10 gl.; Na ženitovanji pri Vogričevih v Oslaviji 2 gl.; „Soča“ št. 15. izdne 22. febr.: Pri poroki gospice Julijane Černice, hčerke šempeterskega veleposestnika g. Val. Černice z g. Ant. Furlanom in St. Petra nabrano 10 gl. 42 kr.; „Nekdo iz Čresa“ 2 gl. 80 kr.; „Soča“ št. 16. izdne 25. febr.: Pri Sokolovi maskeradi nabral „clown“ 9 gl. 11 kr.; Hausner Jvan dodal 2 gl.; V pušici dornberške podružnice sv. Cirila in Metoda v Zaloščah v Saksidovi gostilni nabrali svatje 3 gl. 70 kr. — Skupaj 960 gl. 93 kr. — Vsled prejšnjih izkazov 6469 gl. 61 kr. — Do 27. febr. toraj došlo v gotovini 7430 gl. 54 kr. Društvo „Solski dom“.

Opomba. V 3. izkazu l. 1897 je opisan 1 gl. kateri je daroval g. Jos. Kosovec iz Črnič, a v 4. izkazu je izkazan oni goldinar po pomoti zopet; toraj je istinita vsota vseh dohodkov v gotovini do 27. febr. 1898 le 7429 gl. 54 kr. I. Berbuč, denarničar.

Trst-Istra.

Leopold Mauroner, znani italijanski kandidat v tržaški okolici, je odložil svoj mandat. Po tem možu niti Italijani ne zdihujejo, ker se je prav redko pokazal v mestni zbornici. In ta mož sedaj v državnem zboru zastopa tržaško okolico.

Smrt v železničnem vozu. V Gorici se je zdrazil neki Viktor Levi iz Trsta. Ker mu ni bilo boljše, hotel se je vrniti. Blizu Devina našel ga je sprevodnik mrtvega v kupeju.

Nesreča. Kurjač Mahael Babič je padel na parniku „Euterpe“ v Trstu tako nesrečno v neko cev mašine, da je ostal mrtev na mestu.

Zavarovalnice goveje živine pričeli so snovati tudi po Kranjskem. Za stvar se je zavzel drž. poslanec g. Jožef Pogačnik, ki hodi od občine do občine ter poučuje ljudstvo o koristi teh zavarovalnic. Povsodi se je ljudstvo izreklo za ustanovitev občinskih zavarovalnic, izrečno pa za razredno uverstitev.

Demonstracije v Ljubljani. Že dalje časa izzivali so nemški dijaki mirno slovensko občinstvo. V nedeljo osem dni pa se je pred nemško kavarno

v Ljubljani zbralo vse polno ljudstva, katero je tirjalo, da dijaki odlože čepice in nemške trakove. Ljudstvo je prepevalo „Naprej“ in „Hej Slovani“, drugače pa se je vedlo popolnoma mirno. Slednjič pa se je posrečilo žendarmiji nabrano občinstvo razgnati. To je dalo povod zloglasnim nemškim listom, da pišejo o raznih divjaških činih ljubljanskih Slovencev. V njih „slavno“ vrsto je vstopil tudi naš stari „prijatelj“ goriški „Corriere“. Kako lepa družba! Ko bi ne znali, kam pes taci moliti.

Bomba na vojake. V Neapelju je zagnal neki nepoznanec papirnato bombo na oddelek vojaštva. Bomba se je razletela ter ranila 3 vojake.

Iz Gradca, 27 februarja: Po dolgem času ti pošiljam, dragi „Prim. List“ zopet par vrstic iz našega „nemškega“ Gradca. Ti me vedno razveseljuješ v tujem kraju z novicami iz moje domovine, naj ti tudi jaz od sedaj naprej zopet redno poročam, kot nekdanj. — Na pepelnico sredo, imeli so naši slovenski vojaki prvo postno pridigo v cerkvi usmiljenih bratov, kamor hodijo tudi vsako nedeljo k sveti Maši, kjer igra vojaška godba. Oh! to ti je lepo! Bode pa še več postnih pridig in skupna veličnosa spoved. O tem Vam pa prihodni povem. — Tudi se sedaj v vojašnici pri našem topničarskem polku, (ki pojde jeseni zopet v Ljubljano) jako pridno vadijo v slovenskih pesnih, teh sem vesel, ko jih čujem, toda o tem tudi prihodnji več. Pozdrav Vam v domovini!

Noviški

„Hovder, hovder, hovder“,

ali šaljiva slovnica.

(Dalje; sp. A. M.)

Ko sem začel pisati svoj „hovder, hovder...“ sem rekel, da, kakor za enim pičulatom vsi drugi zahovdrajo, tako mnogi naši pisci posnemajo vse še tako neumne jezikovne napake, ki jih je kak neveden ali brezmišeln novotar v kakšnem časniku zahovdral. Tako hovdranje je meni grozno zoperno. In vendar ga danes želim! Želim namreč, da bi ne le pičulati po Slovenskem vsi h kratu zahovdrali, temu da bi se jim pridružile tudi vse druge domače živali: da bi vsi slovenski voli mukali, vsi konji rezgetali, vse ovce blejale, vse kokoši kokodakale, vse gosi gogotale itd. To bi bil koncert! — Znano je, da so nekdanj prav gosi s svojim gaganjem rešile Rim. Tako naj bi zdaj harmonični (!) koncert omenjenih živali rešil slovenski literarni Rim; zdramil naj bi čuvaje slovenske pisave, da bi začeli resno premišljevati modernih piscev zmote in napake, ki jih bom zdaj razpravljaj. Tu ne gre več za lupino, gre za sok, mozy, za kri in duha našega jezika.

Po svoji metodi naj potrkam spet č. čitateljem na čelo, pa tudi vsem tistim pisateljem, ki znajo še sami misliti. Glejte tam-le skrbno preprosto mater, ki vruje otroka domá. Otrok je norčast: zdaj bezgá pri ognju, zdaj teče vên k luži, pozneje spet teka sem in tje po dežji, splazi se na nevarno lestvo itd. Mati — v tem, ko kar si bodi opravljaj — ima dovolj kaj svariti in opominjati. Povejte mi zdaj, kako slišite mater govoriti — „glej, da se ne pečeš, ali da se ne spečeš? glej da se ne mažeš, ali da se ne umažeš? glej, da se ne močiš ali ne zmoeš? da ne padaš ali ne padeš?“ Zdrava pamet Vam mora reči, da „spečeš, umažeš, zmoeš, padeš“ je pravo. Naravni jezikovni čut pri preprosti materi je tako tanek in močan, da tudi, ko bi se silila drugače reči, ne bi mogla; nenaravno in smešno bi se ji zdelo, ko bi kak „pisec“ vpričo nje govoril „pečeš, mažeš...“ Lejte, kar preprosta žena po naravnem instinktu zadene, tega neki modérni ljudje ne umejo; napake „pečeš, močiš...“ jim veljajo za „nobel“, za „gospojski jezik“!

Zakaj pa nas duševna narava sama sili, da rečemo „spečeš“ in ne „pečeš“? Poslušajte! Mati, kot reprezentantinja logike, povdarja v svojih svarilih dvoje: glej in spečeš; otrok naj popred gleda, pazi in potem še-le se ne speče, če mater sluša. Ne gre tedaj za dvoje istočasnih dejanj, ampak za eno poprejšnje in drugo poznejše. Poznejše dejanje se ne more goditi ali dovršiti h kratu s prejšnjim, torej je nekaj prihodnjega, torej se izrazuje s prihodnjikom. Dovoršni sedanjki „spečeš“, „umažeš“ itd. v mojih primerih so po pomenu prihodnjiki. V tem tiči vsa prav naravna modrost.

Zivalski „sektet“, ki sem ga zgoraj uglasbil, naj se tako dolgo ponavlja, da naši čuvaji več „ne spijo“ — bi rekli naši pisci, — da več „ne zaspijo“ — pravim jez.

Za prihodnji krat naberem še več enake mikavne tvarine v pouk in kratke čas. (Dalje prih.)

Listnica ured. G. K. Notice o skorajšem ponesrečenju misijonarjev ni v našem listu. Torej ne moremo popravliti.

Štev. 102

1—3

op.

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA

zastavil IV. četrtleta t. j. mesecev oktobra, novembra in decembra 1896.

začne v

ponedeljek, dne 7. marca 1898.

in se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavnice in ž njo združene hranilnice.

V Gorici, dne 8. februarja 1898.

TEODOR SLABANJA

srebrar v GORICI ulica Morelli št. 12.

Priporoča se prečastiti duhovščini za izgotovljenje cerkvenih posod in orodja po najnovjših uzorcih in najnižji ceni kot: monštranc, kelihov, svečnikov, itd. itd. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebrim in pozlatim. Da si zamorejo tudi menj premožne cerkve omisliti razne cerkvene stvari, se po želji preč. p. n. gospodov naročnikov stavijo prav ugodni plačilni pogoji.

Strelovode iz bakra v ognju pozlacenane najboljše iznajdbe kakor tudi vsakovrstno enako popravo in pozlačenje pripravim po najnižjih cenah.

Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštnine prosto.

Zalogo piva

iz moje pivovarne v Laškem trgu oddal sem gosp. **Jožetu Štolfa v Sezani.** Priporočam se slav. občinstvu, da nas počaste z obilim naročilom, ker jamčim za točno in dobro postrežbo. Podpirajte narodna podjetja!

Simon Kukec,
pivovar.

Ed. Pavlin,

v Gorici

v Nunskih ulicah št. 10.

nasproti gostilne „Belega Zajca“ usoja priporočiti preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo nagrobnih vencev vsake vrste, rož za cerkve, palm, šopkov za nove maše in poroke, voščenihi sveč, mrtvaških oblek, rakev vsake velikosti, zlatih čerk, lesenih stajal za palme, zlatih loncev, svilnatih trakov vsake širjave in barv, črno rumenih, trobojnic, bisernih vencov, papirja (manšete) za šopke, papirja v vsakih barvah za izdelovanje cvetic.

Belega in črnega papirja in zlatih nog za rakev, zlata za olepšanje.

Vse po najnižjih cenah

Opozarjam tudi da tiskam črke na perilo in sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela.

Vozniki v Gorici in z dežele, pozor!

Sedlar

Valentin Ferjančič

naznanja, da je odprl svojo

sedlarsko delavnico

v Gorici

v Vrtni ulici v hiši grofa Thurna

nasproti odprtemu sadnemu trgu.

V svoji delavnici prodaja vse potrebščine za zasebnike, voznike, jahalce, torbice, kovčege itd. izdeluje navadne in najfinjše vprege in oprave za jahanje.

Priporoča se topla svojim rojakom in slavnemu občinstvu v Gorici in z dežele.

Prave in edine

želodčne kapljice.

(Varstvena znamka)

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice vredijo redno prebavljenje, če se jih dvakrat na dan

Sv. Anton Padov. po jedno žlicico

popije. Okrepè pokvarjeni želodec,

storé da zgine, v kratkem času

omotica in životca létnost (mrtvost).

Te kapljice tudi storé, da človek

raji je.

Cena steklenici 30 kr.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedno le v lekarni

Cristofoletti v Gorici.

Anton Fon

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici zvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinjerega za nove maše in godove, kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila zvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najuljudneje.

„Janus“

vzajemna zavarovalnica za življenje na Dunaju ustanovljena l. 1840.

Zayod zavaruje za slučaj smrti v najraznovrstnijih kombinacijah ter sloni na podlagi vzajemnosti, vsled česar čisti letni dobiček pripade družstvenikom.

V 56 letnem obstanku se je pri zavodu zavarovalo:

101 800 oseb s 130,760.000 gld. kapitala in 825.000 rente.

Članom in njih pravnim naslednikom se je izplačalo 18,400.000 gld.

Na premijah (bonus) se je povrnilo 1,994.000. gld.

Kot zavarovanje za slučaj doživljenja in smrti se posebno priporoča.

a.) zavarovanje glavnice, ki se ima izplačati po 20, 25, 30 ali več letih, ako zavarovanec še živi, ali pa povrnitev vseh vplačanih premij s 40% obresti, ako bi poprej umrl (Tarif II. H.).

b.) zavarovanje glavnice, ki se izplača kedar je zavarovanec dosegel določeno starost, ali pa takoj po njegovi smrti (Tarif II. G.).

Osrednja pisarna je na Dunaju I.

Wiplingerstrasse 30 (Janushof).

Zastop za Primorsko in Kranjsko v Gorici, Via Ponte Isonzo.

VINARSKO IN SADJARSKO DRUŠTVO

ZA BRDA

GORICI

Prodaja naravne in pristne briske pridelke

po zmernih cenah.

Zaloga pristnih briskih vin: burgundeca

rizlinga, modre frankinje

in druge.

DESEBTNA VINA

Sedež društva je v Gorici, ulica Barzellini št. 20.

FOTOGRAFIJA

premil. knezonadškofa Missia dobi se na prodaj pri fotografu A. Jerkiču v Gorici na Travniku št. 11. in sicer 1/2 naravne velikosti 3 gld., kabinetni format 80 kr.

Zaloga dežnikov in solčnikov.

C. kr. priv. krojni aparati

M. POVERAJ

krojaski mojster in trgovec v Gorici na Travniku h. št. 22 nže lot erje.

Priporoča svojim rojakom na deželi in v mest vsakovrstno manufakturno blago, gotovo perilo, dežnike, ovratnike, zavratnice itd. — Gotove moške obleke za vsaki stan po najnovejši pariški modi.

Blago prodaja tudi na meter tako po ceni, da lahko posluži vsakaterrega in sicer za moške obleke do 80 kr. naprej, za celo obleko (3-20 m.) od gld. 2.50 naprej.

Sprejema naročila tudi za izdelovanje raznih oblek; odjemalcem blaga je prosto, si izgotoviti obleko tudi drugod.

Otvorjenje trgovine.

Podpisani naznanja slavnemu slovenskemu občinstvu v Gorici in z dežele da je otvoril pri sv. Roku na ulici proti Sempetru v lastni hiši št. 30 trgovino z jedilnim blagom po pošteni ceni. Priporoča se p. n. občinstvu za obila naročila beleži z vsim spoštovanjem

Vincenc Podgornik

trgovec, Št. Peterske ulice št. 30

Friderik Müller

zastopnik tvrdke N. Schad Monakovo Vrtna ulica št. 24.

priporoča slavnemu občinstvu bicikle renomiranih tovarov Dürrkopp in „Swift“ Steyr-Specialiteta „Diana“ 21“, izvrsten stroj, lahak tek. Ti izdelki se ne strašijo nikake konkurence. Lastna kolesarska šola se nahaja v Dreherjevem salonu.

Slovenska tvrdka ustanovljena l. 1876.

J. Pipan & C. v Trstu

Via Valdirivo št. 18

ima veliko zalogo in prodaja le na debelo

kavo, riž, južno sadje, olje vseh vrst za jedilo, zastroje, ribjo mast za strojarje itd.

Priporoča se trgovcem v Gorici in na deželi za obilne naročbe.